

JOHN F. KENNEDY

(1917-1963)

John Fitzgerald Kennedy, 1917'de Brookline, Massachusetts'da doğdu. 20 Ocak 1961'den, Dallas (Texas)'da bir suikasta kurban gittiği 22 Kasım 1963'e kadar Birleşik Devletler başkanıydı. Kennedy'nin yaşamına ilişkin diğer bilgilerin çoğunu; biraz bunların çok iyi biliniyor olmasından, ama esas olarak Kennedy'nin kişisel ve siyasi faaliyetlerinin büyük kısmının bu listede yer almasıyla pek az ilgisi bulunduğundan, atlayacağım.

Bundan bin yıl sonra ne Barış gücü, ne Kalkınma için işbirliği ne de Domuzlar körfezi akıllarda kalmayacaktır. Kennedy'nin güttüğü siyasetin vergileri ve yurttaşlık haklarının yasallaştırılmasını yakından ilgilendirmiş olması da pek önemsenmeyecektir. John F. Kennedy bu listeye bir tek nedenle alınmıştır: O, Apollo uzay programının başlatılmasına ön ayak olan kişidir. O güne dek insan ırkı zerrelere ayrılmazsa eğer, bundan 5000 yıl sonra bile aya yolculuğumuzun son derece önemli bir olay, insanlık tarihinin kilometre taşlarından biri olarak görüleceğinden emin olabiliriz.

Uzay programının önemine birazdan değineceğim. Ama önce bu yolculuğun tüm onurunu hak eden kişinin gerçekten John F. Kennedy olup olmadığı sorusunu ele almama izin verin. Yoksa bu onuru ay yüzeyine ayak basan ilk insanlara, Neil Armstrong veya Edwin Aldrin'e mi vermeliyiz? Derecelendirme yaparken kalıcı ünü temel almış olsaydık, böyle bir seçim daha doğru olabilirdi, çünkü sanıyorum ki 5000 yıl sonra, Neil Armstrong'un hatırlanması John E Kennedy'nin hatırlanmasından daha olasıdır. Ancak etkili olma açısından Armstrong ve Aldrin tamamen önemsizdirler. Bu iki kişi büyük bir talihsizlik sonucu Apollo II'in fırlatılmasından iki ay önce ölmüş olsalardı, yerlerini alabilecek iyi eğitilmiş ve onlarla eşdeğerde bir düzine astronot daha vardı.

O zaman; acaba Wernher von Braun'u, ya da uzay yolculuğuna teknik katkıda bulunmuş başka bir bilim adamı ya- da mühendisi mi onurlandırmalıyız? Wernher von Braun'un uzay araştırmalarını ileriye götürme konusunda üzerine düşenden fazlasını yapmış olduğundan hiç kuşku yoktur (aynı şekilde, kendisinden önce Konstantin Tsiolkovsky, Robert H. Goddard ve Hermann Oberth de görevlerini fazlasıyla yerine getirmişlerdir). Ancak, Apollo projesinin devamı konusunda Siyasi karar bir kez alındıktan sonra hiçbir bilim adamının -ya da on kişilik bir bilim adamı grubunun-bu projenin başarısında hayati önemi olmamıştır. Aya yolculuğun can alıcı hamlesi, bu konuda kaydedilen bilimsel ilerleme değil, projeye 24 milyar dolar yatırma konusunda alman siyasi karardır.

Peki, ya bu siyasi kararı irdelersek? Eninde sonunda, belki de John E Kennedy olmasaydı da, alınmayacak mıydı? Herhangi bir hükümetin eninde sonunda aya insanlı uçuşu finanse edebilecek olması konusunda ciddi şüphelerim var- ama tabii tam anlamıyla emin olmak da mümkün değil. Şurası da muhakkak ki, John F. Kennedy, Apollo programını halka rağmen devreye almadı.

Diğer yandan, bu kadar muazzam bir proje lehinde büyük bir toplum baskısı da yoktu. 1959 ya da 1960'ta Kongre, Apollo programını başlatan ve kaynakları buna göre yönlendiren bir kanunu geçirmiş ve bu kanun başkan Eisenhower tarafından veto edilmiş olsaydı, o zaman Kennedy'nin toplumun istekleri doğrultusunda hareket etmekte olduğu söylenebilirdi. Oysa gerçek durum oldukça farklıdır: Amerikalıların çoğu bir uzay programı istiyordu ama gerçek anlamda büyük bir proje için yaygara koparan da yoktu Aslında Apollo II programı başarıyla sonuçlandıktan sonra bile, projenin harcanan paraya değip değmediği toplum tarafından bayağı tartışılmıştı. 1969'd an bu yana NASA'ya ayrılan bütçede de korkunç bir düşüş görülmektedir.

Dolayısıyla, Apollo projesini esas başlatanın John F. Kennedy olduğu açıktır. 1961 mayısında Birleşik Devletlerin "1960 lar çıkmadan" aya insanlı uzay gemisi göndereceğini taahhüt eden O'dur. Kongre'den kaynak ayarlaması isteyen ve programı başlatan da O'ydu. Aya yolculuk programının eninde sonunda gündeme alınacağı kesin olabilir ama (emin de olunamaz) yine de bu işi başaran kişi Kennedy'dir.

Bazı insanlar Apollo projesini hâlâ daha devasa bir "boş çaba" olarak görmekte ve önemsememektedirler. Şimdiye kadar 20 Temmuz 1969'u (aya ayak basıldığı günü) milli bayram ilan etmek gibi bir girişimde bulunulmamıştır. Öte yandan "Kolomb günü"nin de on altıncı yüzyılda anılmadığını, ama günümüzde yeni bir çağın şafağı olarak kutlandığını da hatırlamakta yarar vardır.

Apollo projesi, arkası gelmese bile, insan ırkının en büyük başarılarından biri olarak sonsuza kadar hatırlanacaktır. Ama bana kalırsa, Apollo programının eninde sonunda arkası gelecektir ve uzay yolculuğu gelecekte, geçmişte sahip olduğundan daha büyük bir rolün sahibi olacaktır. Öyleyse; bizden sonra gelecek olanlar, tıpkı Kolomb'un Atlantik ötesi yolculuğu gibi, Apollo II'in yolculuğunun da insanlık tarihinde yepyeni bir çağın başlangıcı olduğunu anlayacaklardır.

Kaynak: Michael H. Hart, Dünya Tarihine Yön Veren En Etkin 100, Neden Kitap Yayıncılık, İstanbul, 2008, s. 377-379.